



RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SAPTAMANAL

Abonamentul anual: 400 Lei

Director: Pr. N. VASIU

Redacția și Administrația:
ALBA-IULIA, Str. Avram Iancu 3

Nr. 17788/1941 Prez.

NICOLAE

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos.

„Pe pământ pace“... Luca 2, 14

Iubiții mei fii sufletești!

Aceasta a fost solia pe care au adus-o oamenii ingerii din cer în noaptea cea sântă a nașterii Domnului. Ea cuprinde darul pe care Tatăl ceresc l-a coborât în lume deodată cu trimiterea Fiului Său. Niciodată n'a răsunat pe pământ o cântare atât de minunată ca aceea care s'a auzit în văzduhul ce împrejmua ieslea Vifleemului, în noaptea în care Fiul lui Dumnezeu s'a sălășluit între noi oameni. A fost minunată fiindcă venea din cer și era cântată de glasuri ingeresce, dar a fost minunată și fiindcă vestea pacea și bunăvoirea între oameni. Dacă Tatăl nostru al tuturor a găsit că cel mai bun cuvânt ce ni-l poate spune în clipa atât de însemnată a nașterii Fiului Său este cel despre pace, atunci putem fi încredințați că nu este ceva mai înalt, mai frumos și mai dulce pentru sufletul omenesc decât pacea. Cei ce au fost învredniciți în acea noapte plină de taină să audă vestirea ingerilor, au trebuit să fie adânc mișcați în inimile lor și să se simtă învâluți de-o fericire cum nu se poate tălmăci în cuvinte.

Dar nici când n'a putut înțelege omenirea întreagă atât de mult că pacea este cel mai mare bun, cum mi se pare că înțelege astăzi. Nici când nu și-a dat seamă atât de mult ca astăzi, că nu poate cobori în noaptea Vifleemului din cer o cântare și o veste mai minunată ca aceasta. Pentru că nici odată nu a răsunat această cântare într-o lume atât de învrăjbită, ca în acest an.

Tot pământul răsună de bubuitul tunurilor și de bombele aeroplanelor. Uscatul, apele și aerul sunt învâluite pretutindeni în fum și în sgomot de arme. Peste tot e numai svârcolire, strigăt de durere și suferință. Războiul care a izbucnit acum doi ani s'a încins ca un foc năpraznic dela țară la țară și dela popor la popor și astăzi aproape nu e colțisor care să nu fie atins de lipsurile și pustiirile legate de el.



ce să nu poată fi sălășluit pe pământ și între oameni.

Dar pacea pe care o vestește credința creștinească nu e pacea cea de afară, ci cea din suflete. Dacă ar fi urmărit o pace din întocmirile cele dinafară ale oamenilor, atunci Domnul nostru Iisus Hristos s'ar fi născut pe un tron împărătesc și și-ar fi făcut cea mai puternică armată cu care să fi putut zdrobi toate împărățiile cari ar fi vrut să se ridice împotriva-i cu războiul. Dar pacea aceasta ar fi fost o pace ținută cu puterea, oamenii ar fi stat liniștiți de teamă, ar fi fost pacea unor oameni legați în lanțuri. Fără îndoială Dumnezeu ar fi putut întemeia și susține și o astfel de pace. Totuși El n'a voit să facă din oameni robi, ci fii ai Săi, cari să ajungă în chip liber la o stare de pace a sufletului.

Domnul nostru Iisus Hristos a cunoscut că nimeni altul pe oameni și a știut că o pace adevărată nu se poate sprijini pe puterea cea din afară, nici pe niște contracte pe cari le-ar încheia întrolaltă oamenii și statele. El n'a avut judecata copilărească a celor ce cred

(continuare în pagina 2-a)

Această pastoială o vor citi Prea Cuc. preoți înaintea poporului la biserici în prima zi a Nașterii Domnului și o vor introduce în registrul de esibite cu numărul ei.

N I C O L A E

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș

(Urmare din pag. I-a)

că pacea s'ar putea înfăptui cum ai bate din palme, pentru vecie. Domnul Hristos a știut că până la pacea adevărată este o cale grea. Întâiu trebuie o curățire a sufletului omenesc de toate patimile și de toate poftele necurate. Trebuie desrădăcinată din om pisma, pofta de mărire și de stăpânire, lăcomia, dorul de plăceri nelertate și în locul lor trebuie așezat duhul lăpădării de cele lumești, iubirea de Dumnezeu și de oameni. Până se mișcă în oameni patimile de tot felul, ele îi fac vrând nevrând să se încaere, ori câte contracte de pace veșnică ar fi încheiat și oricâte tunuri ar sta de pază.

Domnul nostru Iisus Hristos a venit să înalte sufletele până la acea stare de curățenie și de bunătate din care să izvorască în chip nesilit, ca apa din izvor, pacea.

Dar o astfel de stare a sufletului izvorătoare de pace nu o poate dobândi omul prin puterile sale, ci numai când e aproape de Dumnezeu, împăcat cu El. Depărtarea de Dumnezeu îi răpește omului pacea sufletească, iar apropierea de Dumnezeu face să se reverse acele puteri cari să întemeze înlăuntrul său curățenia și pacea. Apropierea cea mai mare de Dumnezeu ne-a adus-o Fiul Său, care s'a născut în peștera din Vifleem ca om. El e împăratul păcii, cum i-au zis prorocii. Prin el ne întinde Tatăl cel ceresc iubirea sa izbăvitoare care ni se face în suflete putere de pace în mijlocul vrajbei din lume. Prin Domnul nostru Iisus Hristos ne știm împăcați cu Dumnezeu și siguranța aceasta ne dă liniște în vârtejul sbuciumat al lumii.

Unde se sălășluște Hristos, acolo se sălășluște pacea. Puterea Lui coboară în noi se face voință de pace în sufletul nostru.

Cu această pace în suflete pot sta și ostașii în ploaia de gloanțe pe front, împăcați cu tot ce se poate întâmpla cu ei. Ei știu că

Dumnezeu e cu ei și acolo unde noi numai cu gândul îi putem însoți. Cu această pace în suflet eroul care cade pentru apărarea Țării sale, știe că e așteptat de Dumnezeu cu brațele deschise și nimic nu-i mai tulbură gândul. Această pace îi dă și ție celui de acasă tăria să suporte greutățile, durerile și lipsurile acestor vremi de aspră frământare.

Și cu cât pătrunde mai adânc această pace a lui Hristos Domnul în suflete, că atât se trezește în oameni mai puternic dorul după pace și în rânduielile din afară ale vieții lor. Acest dor îl face pe fiecare să simtă că Dumnezeu nu a făcut pe oameni să-și facă rău unul altuia și să-și facă viața un chin, ci să trăiască în bucuria păcii și a buneînțelegeri, înălțând prin iubirea întreolaltă virtuțile sufletului până la asemănarea cu Tatăl ceresc.

Dar pacea din afară pe care o dorim trebuie să fie după chipul frumos și trainic al păcii din suflet, al păcii lui Hristos. Ea nu trebuie să fie o pace nedreaptă, o pace potrivnică cinstirii lui Dumnezeu și rânduielilor morale voite de El. O pace nedreaptă ar fi un izvor de alte războaie și de tulburări între oameni. Poporul nostru românesc roagă și el pe Dumnezeu să aducă o pace dreaptă, cu statornicirea drepturilor fiecărei nații. Noi Români am fost un popor al păcii în toate timpurile, un popor făcător de pace, pentru că am avut în inimă pacea lui Hristos. Dar pace trainică, pace adevărată e numai pacea dreaptă, care dă fiecăruia ce este al său, tăind pofta unor nații lăcome după bunuri străine și după robirea altor popoare.

Pentru a ajunge la această pace și pentru a ne arăta vrednic de ea trebuie să mai răbdăm și trebuie să ne ajutăm unii pe alții în purtarea poverilor acestor timpuri grele. În timpuri ca acestea se probează dragostea între frați. Prin iubirea ce ne-o arătam cu fapta unul altuia dovedim că avem în noi pacea lui

Hristos și că suntem un neam încheiat, vrednic să aștepte o pace care să-l recunoască drepturile sale de viață.

Pentru probarea dragostei și a unității noastre, pentru curățirea noastră de tot ce e patimă și răutate, Dumnezeu ne mai dă să îndurăm multe până ce ne vom vedea toți fiii neamului sub acopeământul libertății și al păcii drepte a lui Hristos mântuitorul.

Dumnezeu ne aduce în fiecare clipă înainte frații lipsiți și înlăcrămați, ca să ne încerce și să ne întărească în iubirea noastră creștinească. Să ajutăm și mângălem pe cei împovorați și îndurerăți. Să vedem în fiecare din frații obidiți pe Hristos mântuitorul care ne cere iubirea noastră și neamul pentru care trebuie să jertfim din bunurile personale ca să putem trăi prin el în viitor. Dacă vom lăsa pe totți cei lipsiți să moară, însuși neamul slăbește și se primejduște. Neamul îl întărim ajutându-ne unul pe altul.

Oricât ar fi de mari greutățile de azi, dragii mei, să nu pierdem curajul. Sărbătoarea Nașterii Domnului este un îndemn la încredere, căci ea ne asigură despre iubirea tatălui ceresc, care nu ne lasă, ci ne trimite pe însuși Fiul Său ca să ne mântuiască. Să avem încredere în steaua noastră ca neam și în ajutorul lui Dumnezeu care va veghea la înfăptuirea dreptății noastre. Războiul oricât de crâncen ar fi, nu va dărâma decât lucrurile putrede și nedrepte. Noi suntem un popor tânăr și nu căutăm decât dreptatea, iar încrederea și dreptatea nu pot fi înăbușite de nimic.

Iubiții mei fii sufletești,

Solița Crăciunului „pe pământ pace” stă în încrederea în iubirea lui Dumnezeu, în curajul netulburat în mijlocul tulburărilor pământului, în dragostea nelstovită față de aproapee, în așteptare de nădejdi a păcii celei drepte pentru toate popoarele și deci și pentru al nostru. Căci nu spre ro-

ble, ci spre libertate a zldi! Dumnezeu pe om și a împodobit grădina pământului cu diferite neamuri.

Insușiți-vă, dragii mei, toate aceste virtuți ale sufletului și Nașterea Domnului, vă va fi de folos, iar neamul nostru va trece cu bine prin încercările timpurilor de față.

Deodată cu aceste povești și îndemnuri părintești, rog pe Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos să-și coboare asupra Voastră tot ajutorul, tot harul și toate binecuvântările Sale, ca acest praznic luminos al Nașterii Sale, precum și cel ce va urma al Anului Nou și al sfântului Botez, să le petreceți cu sănătate, cu pace în suflete și bunăvoință, și să vă învredniciți a le ajunge într-o mulți ani fericiți.

Cu această urare Vă îmbrățișez cu dragostea mea de Părinte sufletească și împărtășindu-vă arhiteasca Mea binecuvântare, rămân

Sibiu, la sărbătorile Nașterii Domnului din anul 1941 al Vostru al tuturor de tot binele voitor

(ss) Nicolae,
arhiepiscop și mitropolit

Nr. 4376.

Comunicat

Cu deosebită plăcere aducem la cunoștință clerului și poporului dreptcredincios din Vicariat următoarele: „Arhiepiscopia ort. r. de Alba-Iulia și Sibiu Nr. 17.675—1841. Prea Cucernice Părinte, Mulțumind pentru felicitările și simțămintele exprimate cu ocaziunea zilei noastre onomastice, împărtășim arhierestii binecuvântări atât P. C. Tale cât și clerului și poporului din Vicariatul Alba-Iulia, cu urare fierbinte ca Dumnezeu să ne ajute ca turma cuvântătoare, astăzi văduvită, să-și revadă în curând păstorul în granițele firești ale Neamului nostru.

Sibiu, la 9 Decembrie 1941,

ss. Nicolae

arhiepiscop și mitropolit.

Alba-Iulia, 17 Decembrie 1941

Președinte
Al. Baba

Secretar
Pr. T. Ciuruș

PASTORALA

P. S. Sale Episcopului Andrei al Aradului

Steaua Mântuitorului s'a arătat iarăș pe cer, vestindu-ne bucuria Nașterii Domnului. Ea ne cheamă să mergem cu gândul la Vifleem, unde Mântuitorul, în chipul unui prunc nevinovat, a coborât pe pământ pentru răscumpărarea noastră.

De astădată Mântuitorul cel născut află lumea chiar mai turburată decât la cea dintâi a Lui venire în lume. Azi globul pământesc întreg este încins în luptă pe viață și pe moarte. În mijlocul acestei învălmășeli coboară iarăși pe pământ Unul-Născut Fiul lui Dumnezeu, ca un copil nevinovat, născut într-o iesle de dobitoace și înfășat în scutece. Mântuitorul lumii vine înconjurat de sărăcie și smerenie, ca să aducă pacea pe pământ. Intreaga Lui viață nu va fi altceva decât un șir de umilințe, ocări și batjocuri, ce se sfârșește prin răstignirea pe cruce.

Negura întunecului din suflete n'a putut-o alunga nici o înțelepciune omenească, decât numai propovăduirea numelui lui Iisus Hristos, și acesta Răstignit. (1. Cor. 2 v. 2). Numele lui Iisus Hristos face și astăzi să răsară în suflete lumina credinței, precum zice sf. Apostol Pavel: „*Altă dată erați întunerec, iar acum sunteți lumină întru Domnul; umblați ca fii ai luminei*” (Efes 5 v. 8), și iarăș: „*Noaptea a trecut, ziua s'a apropiat. Să lepădam dar lucrurile întunecului și să ne îmbrăcăm cu armele luminei*” (Rom. 13 v. 12). Se adevărește deci cuvintele Mântuitorului, care a zis despre sine: „*Eu sunt lumina lumii; cel ce vine după mine nu va umbla în întunerec, ci va avea lumina vieții*” (In. 8 v. 12).

Numele lui Iisus Hristos este apoi hrană duhovnicească, ce nutrește sufletul, întărește în noi virtutea și dă aripi năzuințelor spre bine, atunci când petrecem cu gândul lângă El. Uscată este orice hrană sufletească, dacă nu este udată cu roua numelui Său. Numele lui Iisus este: miere în gură, cântec dulce în urechi, și căldură plăcută în inimă.

În mijlocul furtunci ce s'a deslănțuit în lume, țara noastră trece și ea de câțiva ani prin suferințe, pe care Dumnezeu ni le trimite spre a ne încerca credința. Cele ce se petrec acum în lume trebuie judecate cu ochii credinței. S'au ciocnit în zilele noastre două tabere de oameni: una a celor ce au uitat pe Dumnezeu, și s'au datat cu totul la stăpânirea bunurilor pământești, și cealaltă a celor nedreptățiți și desmoșteniți. Nimic nu se petrece fără știrea lui Dumnezeu, deci nici războaiele din zilele noastre. Dacă

orizontul s'a întunecat, și omul nu mai poate cunoaște ce se va petrece mâine, noi știm că deasupra lumii veghează Dumnezeu, fiindcă „*Domnul peste toți privește*” (Iov. 34 v. 23), și că El conduce neamul omenească pe căi necuprinse de mintea noastră. Nu ne putem îndoi însă nici pe o clipă că El le va așeza toate după dreptatea Lui, și că „*se vor sfârșii cei fărădelege și păcătoșii împreună, și cei ce au părăsit pe Domnul se vor sfârși*” (Is 1 v. 28).

Mănată de această încredere în dreptatea lui Dumnezeu, țara noastră a intrat și ea anul acesta în Războiul cel sfânt. Adâncă noastră credință în Dumnezeu și iubirea cea mare pentru Domnul Iisus Hristos și Sfânta Cruce, au încununat cu glorie pe ostașii noștri pe câmpul de luptă.

La cârma țării noastre vedem azi atâtea pilde creștinești, vrednice de urmat. Cinstea și dreptatea le vedem astăzi nu numai luate pe buze, ci și înfăptuite prin legi și măsuri înțelepte. Frica de Dumnezeu călăuzește hotărârile mai marilor, iar milostenia, intruchipată în „Ajutorul de iarnă” ne dovedește că sus bate o inimă creștinească, dornică de a ajuta pe cei mici și suferinzi. Pilda cea bună de sus trebuie s'o urmărim fiecare, până ce vom preface toate moravurile după învățătura Evangheliei. Pentru țara cea nouă avem nevoie de un suflet nou, cu totul creștinesc. Cine nu vede că dincolo de lupta pentru bunurile pământești, în zilele noastre se dă o luptă și în suflete, aceea: de a avea pe Dumnezeu, ori de a rămâne numai cu lumea? Este lupta dintre credință și necredință.

Mântuitorul vine iarăș, tocmai la timp, pentru a ne vesti din nou, vecinicele adevăruri: „*Ce va folosi omului dacă va câștiga lumea întregă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?*” (Mt. 16 v. 26). Faptul că Fiul lui Dumnezeu s'a născut într'un grajd, ne arată starea cea decăzută, la care ne-a dus păcatul; faptul că a fost înfășat în scutece sărăcăcioase, ne arată cât de săraci venim pe lume, din care nu ducem nimic cu noi, decât giulgiul de înmormântare, ce este tot un fel de scutece; faptul că în loc de tron împărătesc El a avut parte de scutpări, bălai, și cunună de spini, ne îndeamnă ca și noi să nu căutăm cele pieritoare, ci să ne luptăm neîncetat pentru dobândirea celor vecinice. Fiul lui Dumnezeu s'a pogorât la noi, ca să se înfrățască cu noi și prin aceasta să ne facă și pe noi fii ai lui Dumnezeu și moștenitori ai cerului (In. 1 v. 12; Rom. 8 v. 17).

Academiile teologice din Ardeal așteaptă o reparație.

Venirea în fruntea Ministerului Culturii Naționale și al Cultelor a d-lui profesor Ion Jetrovicei, precum și celelalte schimbări făcute la acest departament, a produs o vie satisfacție în sânul Bisericii ardelene.

Căci această Biserică are multe cereri legitime nesoluționate, pentru că în multe privințe a rămas mereu desavantajată sau chiar lovită.

Astfel problema școlilor confesionale este încă tot în stadiul litigiului de două decenii, recenta salarizare a clerului e din nou o nedreptate pentru preoțimea ardeleană, ieșită din Academii teologice ale eparhiilor din Ardeal și chiar aceste Academii, ca instituții de pregătire teologică a conducătorilor spirituali ai Ardealului, sunt situate pe o treaptă de inferioritate nemeritată.

Lăsând la o parte toate celelalte doleanțe amintite ca și acelea ale preoților din Munții Apuseni sau ale cântăreților bisericilor noastre rurale și urbane nesalariați, simțim povara unei datorii elementare să milităm pentru cauza Academiei teologice, din care au ieșit nenumărate generații de păstori sufletești ai obștei românești dreptcredincioase.

În ce constă nedreptatea făcută celor 5 Academii câte au fost până în 1940, sau 4 câte sunt acum?

Ar fi o greșală să se acrediteze părerea că nemulțumirea clerului ardelean ar fi un simplu act de solidaritate cu corpul didactic al acestor instituții, coborât în ierarhia titlurilor sau a tablei și tipului de salarizare.

Nesocotirea dreptului elementar de-a avea un salariu echitabil, este o soartă comună a clerului și deci apropierea, prin sărăcie, a profesorului de elevul, viitor preot, va fi, pe cât de intimă, pe atât și de trainică. Aceasta însemnează însă numai justă înțelegere a situației reciproce.

Preoțimea se însirue însă alături de protagoniștii cauzei Academiei de o parte pentru un motiv de prestigiu, de altă parte pentru un motiv de dreptate istorică.

Motivul de prestigiu este acesta. În cuprinsul mitropoliei Ardealului nu este nicio facultate de teologie. Muntenia, Moldova, Bucovina o are, numai Ardealul nu. În toate centrele pe unde avem Universitate, avem și o facultate de teologie, numai Universitatea Clujană nu a avut-o și nu o are.

S'ar crede că cerem deci o facultate. Nu!

Universitățile, și facultățile lor, își au rosturile și mai ales insuficiențele lor. Le cunosc acestea și aceia care au studiat în ele, ca și aceia care profesază dela catedrele lor. Au însă, chiar și față de lipsurile evidente, o justificare. U-

niversitățile sunt laboratoare ale științei. Ale științei pure, abstracte, teoretice. Pentru partea practică, pentru latura aplicată a năzuințelor spre progres, însăși Universitățile recomandă însă alte căi, în primul rând experiența vieții.

Să mai înmulțim numărul acestor focare de lumină, care strălucesc, dar nu încălzesc, care disecă, dar nu clădesc, care învață, dar nu și trăiesc învățătura, din simplul motiv că fac știință și numai știință?

Nu, hotărât că nu!

Pentru numărul credincioșilor țării noastre sunt deajuns facultățile teologice existente, nu fiindcă nu-i stă bine unui preot să aibă cât mai multă știință teologică, ci fiindcă, având-o, nu știe și nu are ce să facă cu ea, în mediul în care-i pus să păstorească, fiindcă acest mediu, poporul român, sărac, umilit, înapoiat, dar sfânt în credința lui tare, nu-i cere duhovnicului său altceva, decât pilda vieții sale sobre, curate, idealiste și trăită în mucenicia muncii creatoare, pentru că numai prin o astfel de trăire li se aseamănă destinul și li se apropie sufletele.

Atâta știință teologică, atâta știință convertibilă în faptele vieții poporului nostru au dat însă totdeauna aceste școli teologice, care se numeau odinioară Seminarii, iar acum Academii, încât în conștiința acestui popor trăiește și azi, cum au trăit și în trecut, de când s'au întemeiat de vlădicii veacurilor apuse, în condiții extrem de grele, ca școlile cele mai înalte ale Ardealului. Cel care ieșea diplomat al Seminarului din Sibiu, Arad, Caransebeș etc. avea în fața atâta intelectualului, cât și a țărânului supremul titlu de pregătire profesională și de cultură temeinică.

Și faptele acestei preoțimi, pe teren bisericesc, școlar, economic și național, nu i-au desmintit niciodată renumele acesta bun.

Preoțimea vrea deci ca acest prestigiu să-i fie recunoscut oricărcea dintre Academii teologice ardelene și astfel diplomele eliberate de ele să fie asimilate cu licența Facultăților, pentru că, având același studiu și aceeași ani de școlaritate, să se poată bucura, absolvenții lor, de toate drepturile inerente titlului, atât în fața poporului, cât și a Statului.

Făcându-se această dreptate școlilor de înaltă cultură teologică ale Ardealului, se dă totodată și reparația cuvenită misiunii lor istorice, prin care în trecut au mântuit sufletele și au luminat conștiințele, precum în viitor, tot ele vor fi chemate să fie izvor de îndreptare, fără gres, al moralei, al dreptății sociale și al buneînțelegeri între oameni.

Originea și răspândirea calendarului

Astăzi nu mai este casă de om știutor de carte, care să nu aibă un calendar: de masă, de perete, de buzunar etc. Este deci un obiect pe cât de util, pe atât și de răspândit.

Dar deși îl întrebuințăm cu toții, puțini sunt aceia care să-i cunoască originea și istoria.

Cuvântul însuși derivă din cuvântul latinesc *Calendae*, care însemnează prima zi a fiecărei luni, fiind sărbătorită în mod deosebit de Romani. Ziua aceasta se mai numea însă și zi tristă, fiindcă trebuiau plătite datoriile.

La cei înstăriți și creditori ai multora, unul dintre sclavi avea însărcinarea specială să poarte un cont al tuturor debitorilor și această listă se numea *Calendarium*.

Calendarul nostru poartă deci acest nume, dar în el nu se mai cuprinde lista datorasiilor ca la Romani, ci succesiunea zilelelor, săptămânilor și a lunilor unui an. Tot în calendar se mai află și sărbătorile, fazele lunii, începutul anotimpurilor, întunecimile de soare sau alte fenomene ale beltei cerești.

Repetarea anotimpurilor ne dă anul, care nu-i aliceva decât timpul necesar pentru ca globul pământesc să parcurgă ecliptica.

Anul poate fi astronomic și civil. Anul astronomic se calculează după soare sau după lună. Fiindcă anul solar și lunar nu cuprind exact același timp, diferența se întregeste cu un răstimp, oarecare și astfel avem anii „visceți” (bissextili), putându-se face întregirea chiar cu o lună, după cum se discută în zilele noastre de a se crea anul constător din 15 luni.

La Egipteni anul avea 12 luni, cu câte 30 zile și 5 zile întregitoare; tot așa la Persi; vechiul an roman avea 10 luni, care aveau un diferit număr de zile; în timpul celui de al 2-lea rege roman, Numa Pompilius, s'au adaps încă lunile Ianuarie și Februarie, încât anul a ajuns să aibă 12 luni. Împărțirea în săptămâni a lunilor s'a introdus mai târziu la Romani, iar la Greci, care aveau anul de 365 zile, într-o lună erau numai 3 săptămâni, fiind săptămâna de câte 10 zile.

Cea mai importantă reformă calendaristică a săvârșit-o Iuliu Caesar cu colaborarea astronomului alexandrin Sosigenes și a învățatului roman Flavius Scriba. S'a stabilit astfel, în anul 46 î. d. H., ca anul să aibă 365 $\frac{1}{4}$ zile, intercalând tot la 4 ani, după 22 Februarie, o zi. Acesta este calendarul Iulian, pe care l-a acceptat creștinismul.

Creștinii începeau anul cu

1 Martie, apoi cu Crăciunul și cu 25 Martie (în Anglia până la 1752). Inceperea anului cu 1 Ianuarie a intrat în uz prin activitatea călugărului, de origine de prin părțile noastre (Scitia), Dionysius Exiguus (c. 500), care a introdus socotirea anilor dela nașterea lui Iisus Hristos.

O nouă reformă a calendarului a săvârșit-o papa Grigorie al XIII-lea, care în 1582, după 4 Octomvrie a introdus încă 11 zile, scriind deci 15 Octomvrie, ca apoi tot la 4 ani să fie intercalată o zi. Anul acesta are 365 zile, 5 ore, 49 minute și 16 secunde. Astfel numai după 5500 de ani se va ivi din nou a diferență de 1 zi între anul Gregorian, introdus și la noi, și anul tropical.

Calendarie popoarelor vechi erau săpate în piatră. Ale egiptenilor erau scrise pe papyrus, iar Romanii le fixau în marmoră sau ceră. În cvl mediu erau în întrebuințare calendare care cuprindeau în versuri latine sărbătorile mai însemnate.

Calendarul de 100 ani a fost publicat mai întâi la 1700 de călugărul Knauer. Există și calendar de 1000 de ani, publicat de Kulik I. la Praga în 1854.

La Români calendarele s'au introdus mai târziu. Gh. Barișiu crede că au existat calendare încă prin v. XVI-lea, deoarece la Brașov s'a găsit o notiță, spunându-se în ea că „în anul 1569 s'a cumpărat pe-aru solul moldovean un Calendariu cu 6 denari”.

Există însă un calendar din 1695, tradus de jupânul Ioan Romanul din „francească în Românească”. Din epoca lui Constantin Brâncoveanu avem mai multe calendare, așa pe anii 1695, 1694, 1695, 1699 și 1703. Și cel din 1695 este o traducere din limba franceză. Se intitulază „Prognostic”, fiindcă era obiceiul, înrădăcinat încă din veacul al XV-lea, — renumit este Nestradamus (1503—1560) în această privință, — de a se face almanahuri de astrologie cu preziceri de mari evenimente politice.

Calendarele cu timpul s'au debarasat de multe lucruri inutile și chiar tendențioase, încât în timpul nostru avem lucrări de-o reală valoare literară și artistică.

Biserica încă întrebuințează calendarul pentru scopul educației creștinești a credincioșilor, care nu au, de regulă, alte cărți la îndemână, precum și pentru informarea lor în privința situației și activității instituției ai căror membri sunt.

Pr. N. VASIU

In amintirea călugărului Sofronie

D-Profesor universitar Dr. Silviu Dragomir, care descrie în mod strălucit și amănunțit viața și lupta călugărului Sofronie, în cartea sa „Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal” vol. II, pag. 259 încheie capitolul despre Sofronie astfel: „Poate nu-i departe timpul când biserica sa din Ardeal, acum liberă de toate obezile robiei, îi va reinvia amintirea, proslăvindu-l împreună cu toți glorioșii luptători și martiri de altă dată”.

A „reinvia amintirea” marilor luptători ai credinței ortodoxe a devenit actuală și e o datorie sfântă a Bisericii.

Între alții mulți, merită a se ridica vălul uitării de pe călugărul Sofronie, a cărui viață și luptă bine să fie cunoscută azi în cercuri cât mai largi, căci frații din sirana stângă iarăș vor să ne ferească cu binefacerile uitării. Dar cum? Prin serbări, conferințe și predici? Da, acestea sunt unele mijloace, dar „verba volant”. De aceea trebuie ca amintirea călugărului erou să fie perpetuată prin semne văzute și cari rămân, prin monumente.

Începutul s'a făcut în comuna sa natală Cioara, unde pâr. Censi. Oancea a reclădit mănăstirea călugărului, la care, credincioșii din jur, așteargă an de an ca să-și întă-

rească credința, precum Sofronie desrobitorul o întărea, altă dată, în toți cei ispășiți și siliji de stăpânire să primească unirea.

În al doilea rând urmează Zlatna din Munții Apuseni, unde Sofronie și-a avut sediul mișcării religioase, unde a fost salvat din ghiarele stăpânirii și de unde a pretins dreptate și libertate pentru Biserica ortodoxă. Aici am înțeles că se pomenește la toate liturgiile, că la Dumineca ortodoxiei se face parastas, evocându-i-se memoria și că la închinutul preotului local Gh. Popescu, f. O. R. de sub conducerea d-lui ing. Virgil Oghină și a Dr. Gh. Suciu, avocat, a hotărât să-i ridice în fața bisericii o troiță monument din piatră, lucrată de gimnaziul ind. din loc. Troița, comandată deja în anul trecut, este aproape gata așteptându-se doar timpul de pace ca să poată fi sfințită cu tot fastul cuvenit.

Astfel de monumente ar trebui să se ridice și în alte localități pe unde a activat Sofronie, salvatorul Bisericii ortodoxe ardelenice, căci proslăvirea lui este deplin meritată și trairnică.

Un ortodox

Temeinica pregătire a preoteselor

Reproducem după „Timpul” trimătorul articol, publicat de o preoatasă și cuprinzând o propunere pe care o găsim foarte potrivită pentru a stimula colaborarea soțiilor de de preoți cu C. noștri frați în Hristos:

În legătură cu chestiunea recrutării elementelor pentru școala de misionară, fac următoarea propunere:

Alături de preot, în acțiunea lui misionară, îndatorată de a-l secunda este cea dintâi soția lui, care în mod firesc are legături cu enoriașele și poate fi ericând un sprijin pentru o lucrare misionară, care se dezvoltă în parohie.

Din experiența mea personală de aproape 20 de ani de când lucrez în cadrul Asoc. Preot. Ort. Rom., cunosc puterea de muncă a preotesei și devotamentul cu care se dăruiește în realizarea unei idei generoase.

Strângerea rândurilor și organizarea lucrului preotesei după un plan anumit, este o problemă mare care își va primi, poate, în curând, o rezolvare.

Descamdată, în programul școlii de misionare, propun să se prevadă și cursuri de îndrumări misionare pentru

preotesele care se pot urma și ale căror interese familiare nu le îngăduie să se încadreze în însăși rândurile școlii de misionare.

Va fi aceasta un început de împunătorie sufletească, pe care se va sprijini lucrarea cea mare a preotesei de mâine.

Cursurile se vor putea organiza în timpul vacii pentru preotesele de oraș, întrucât cele dela satc sunt, în acele luni, mult prea ocupate cu treburile gospodăriei rurale. În schimb ele vor putea urma cursurile în timpul iernii, când lucrul câmpului stagnează.

Fiește că planul ideal ar fi ca viitoarea tânără preoatasă să primească o astfel de pregătire chiar înainte de căsătorie. Și nu ar fi rău, cred, ca toate tinerele logodite cu teologi, cari, mai curând sau mai târziu se vor hirotonisi, să treacă printr-o astfel de școală care va ajuta să fie și o pricepută colaboratoare a soțului ei. Influența ei în parohie ar putea fi un important aport, în favoarea unei înălțări morale a vicții familiare, a încercării, etc.

Noi așteptăm, cu încredere, realizările de mâine.

Cornelia Pr. Eugen
Bărbulescu

PASTORALA

P. S. Sale Episcopului Veniamin al Caransebeșului

Glasul colindelor vestitoare ale acestei bucurii a Nașterii răsună astăzi nestingherit de parte peste granițele Țării, peste Nistru și Bug, până unde se aude dulcea limbă românească. Ia frații noștri desrobii, cărora cu adevărat le-a „răsărit soarele dreptății”, după o noapte întunecoasă a iadului bolșevic. Glasul lor aduc bucuria praznicului în sufletele însetate după o viață creștinească — stingherită cu atâta răutate de cei fără Dumnezeu.

Prin nașterea lui Hristos cerul s'a pogorât pe pământ și pământul s'a înălțat la cer, cele de jos cu cele de sus s'au împreunat, astăzi s'a deschis nouă raiul; Dumnezeu s'a coborât pe pământ și omul s'a suit la cer: astăzi s'a făcut începutul mântuirii prin Născătoarea de Dumnezeu, ca să învoiască fapta omenescă și să mântuiască sufletele noastre. Iar mântuirea sufletelor nu se poate face decât prin renașterea omului prin Iisus Hristos.

Voaă tuturor, iubiților mei fii sufletești, și întregii lumi, s'a născut astăzi Mântuitorul, care ne cheamă să-l urmăm cu credință, căci „fără El nu putem face nimic”, și fără El nu este mântuire, căci „oricine o cheama numele Domnului se va mântui” (Romani, X, 13). El vine și ne îmbie darurile Sale izbăvitoare: lăsați deci la o parte aceste zile de bucurie duhovnicească „toată grija cea lumească”, ca să primiți în sufletul vostru pe Hristos Domnul, care vine ca Împărat al sufletelor noastre, cu darurile Sale cele bogate, cu adevărul, cu iubirea și mântuirea Lui, căci „a venit Fiul Omului să caute și să mântuiască pe cel pierdut” (Luca, XIX, 10).

El bate la ușa sufletului nostru și cere intrare. Mântuitorul îți îmbie fie creștine, darurile Sale divine pentru a te face partaș vieții celei vecinice, făgăduită celor ce plinesc poruncile Lui. Ești tu pregătit pentru a le primi în camera sufletului tău? Lapădă dela tine toate cele ale lumii și primește-L — curățit sufletește prin baba nașterii a doua, a sfintei taine a spovedaniei și a sfintei cuminenții. Numai pregătindu-te astfel vei putea avea bucuria adevărată a Nașterii Domnului, vesită de ingeri prin cuvintele: „Iată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul. Că s'a născut vouă astăzi Mântuitor, care este Hristos Domnul” (Luca, II, 10—11). Faceți loc în sufletele voastre, în casele, în familiile voastre ca să între Domnul, căci ne asigură cu părintească iubire: „Pe cel ce vine la Mine, nu-l voi scoate afară” (Ioan, VI, 37). Scoateți din sufletele voastre ura, pizma, răutatea, tot păcarul, ca

să faceți loc Lui. Legați-Vă, dragilor mei, de Hristos și învățăturile lui mântuitoare, de Biserica mântuitoare a Lui, căci afară de ea nu se poate mântui nimenea.

Ingenunchiați la altarele sfintelor biserici, în fiecare Duminecă și sărbătoare, în rugăciuni ferbinti către Dumnezeu și rugați-Vă cu smernie și pocăință pentru iertarea păcatelor voastre, ca să se sălășuiască pacea și bunavoire mult dorită, după care înseamnă atâtea milioane de oameni. În rugăciunile voastre să cuprindeți cu dragoste și pe frații de peste hotare, care sunt una cu noi în cuget și simțiri și așteaptă dela noi izbăvirea. Rugați-vă cu tot sufletul lui Dumnezeu pentru o pace dreaptă, care să ne aducă la sânul Patriei pe toți frații noștri. Numai cu pacea lui Hristos se va sălășui în lume pacea mult dorită. Nu vă îndoiiți nici o clipă în purtarea Lui de grije, în bună-tatea și dreptatea Lui, pentru că El stă la cârma lumii și va conduce corabia Țării noastre prin valurile năpraznice ale acestui războiu la limanul dorit de sufletele noastre.

Nici când cuvântul pace nu este mai dorit de toți creștinii, ca la acest praznic al „bunei învoiri” între oameni, când atâtea milioane de oameni sângerează în focul războiului de câțiva ani și care cere atâtea jertfe omenesci. E dureros iubiți creștini, că în loc de pace și bună învoire, avem astăzi cel mai crunt războiu ce se poate închipui între popoarele lumii, cari se urăsc și se ridică una contra celeilalte, ca să se nimicească. Tot ce-au iscodit oamenii cu mintea au pus în slujba nimicirii și a uciderii, în loc să le pună în slujba propășirii. Cauza acestei stări din lume este, că în loc să se sălășuiască în sufletul oamenilor dragostea și pacea lui Hristos, domnește în lume păcatul, din care se nasc toate relele. În loc să asculte oamenii învățăturile Evangheliei Domnului, propovăduite prin Biserica Lui, ei ascultă de satana și de slujitorii lui, cari prin fel și fel de mijloace ademenitoare, caută să amăgească sufletele pe căi rătăcite și perzătoare de suflet.

Știu, iubiților mei fii sufletești, că în aceste vremuri grele aveți multe lipsuri și năpăstuiți grele, dar nu trebuie să vă perdeți nădejdea ci să vă încredeți în ajutorul lui Dumnezeu, care nu lasă să piară, pe cei ce se încred cu tărie în El. La El este nădejdea noastră și suntem siguri că ne va ajuta să eșim mai tari din acest războiu, căci dreptatea este cu noi. Ca să puteți face însă față vremuri-

Continuare în pag. 7.

Crăciunul milei

Nașterea Domnului este praznicul milei și milostivirii lui Dumnezeu. Mila și dragostea lui Dumnezeu față de noi oamenii se arată în minunea întrupării Fiului Său. După căderea sa omul cu mintea întunecată și voința slăbită, n'a putut să se mai înalțe prin puterile proprii, la starea cea dintâi. Dar ceea ce a fost cu neputință omului, a fost cu putință lui Dumnezeu, căci așa a iubit Dumnezeu lumea încât și pe Fiul său cel unul-născut l-a dat, pentru viața și mântuirea lumii. Iisus a venit pe pământ să ridice pe o nă la frumusețea cea dintâi, să restatornicească din nou chipul lui Dumnezeu cel stricat prin greșala lui Adam.

Praznicul Nașterii Domnului, adună din nou cugetul risipit al creștinilor în jurul tainei celei din veac ascunsă, a mântuirii neamului omenesc din robia păcatului. Odată mai mult acest sfânt praznic trezește în inimile creștinilor darul milei lui Dumnezeu pentru omenirea cuprinsă în mreșile răului.

Astăzi mai mult ca oricând trebuie să înflorească pe pământ virtutea milii și milosteniei. Sfintele sărbători ale Nașterii Domnului din anul acesta, sunt mai presus de orice, zile, când cugetul și inima creștinească trebuie să se umplă de sămțământul milei adevărate față de frații noștri în suferință și lipsă cutremurătoare. Iarna cu povara este în mijlocul nostru. Dacă altă dată populația nu simțea greutatea ei, astăzi ea apasă cu toată puterea peste căminele celor nevoiași și lipsiți. Deaceia Statul, a hotărât să-și ia sarcina pentru a organiza opera socială de caritate creștină, întemeind așezământul „Ajutorul de iarnă”. Apelul dlui Mareșal Antonescu, pentru ajutorarea aproape-lui, este un cuvânt cald și înduioșător către inimile tuturor românilor. Iată un pasajiu mișcător: „Foamea și frigul își întind necruțătoare fiorii lor în sate și orașe. Copii de muncitori trudiți stau ofiliți de sărăcie în fața părinților încremeniți de nevoi! Iar în satele noastre orfanii și săracii așteaptă palizi bunăvoința noastră creștină și datoria noastră de români față de cei ce suferă”. Într'adevăr iarna din anul acesta este cumplită, căci sunt nenumărate nevoile și lipsurile cari trebuie implinite. Văduve și orfani lipsiți de razimul firesc al tatălui, familiile soldaților cari luptă pe front și frați români alungați dela vetrele lor, iată un cortegiu lung și nesfârșit, de greutăți cari cer grija și ocrotirea de fiecare zi a Statului nostru. Deaceia așezământul „Ajutorul de iarnă”, va

dura tot timpul iernii până în primăvară, căci niciodată suferințele și lipsurile n'au fost mai multe și mai mari.

Sentimentul răspunderii și al solidarității sociale cu cei trudiți și lipsiți n'a fost mai necesar și mai obligator ca în zilele noastre. Pregătirea cea adevărată și a tuturor, pentru praznicul Nașterii Domnului, este să se creeze o conștiință morală colectivă, de înfrățire cu familiile cari îndură lipsă, mizerie și o stare sufletească de umilință. După cuvântul scripturii „datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși și nu nouă înșine să plăcem, ci fiecare din noi să cauta să placă aproape-lui pentru pentru zidire. (omani, 15, 1—2).

Biserica prin slujitorii ei este chemată acum la ofensiva cea mare pentru a înfrânge cumplitele puteri ale foamei și frigului. Vom sprijini cei dintâi cu vorba și cu fapta noastră creștinească opera de asistență socială a Ajutorului de iarnă.

În amvoarele bisericilor și în casele creștinilor, o singură evanghelie ziditoare putem să propovăduim evanghelia milei creștine adusă pe pământ de Iisus Mântuitorul nostru. De data aceasta Iisus vine în mijlocul nostru cu osebire în chipul celui flămând și însetat, al celui gol, strein și și bolnav. Tot ce se va face pentru acești frați ai noștri, pentru El și mântuirea neamului se face. Mila lui Dumnezeu se vede neîncetat față de noi, mila noastră trebuie să se vadă în grija față de semenii noștri năcăjiți.

În măsura în care vom ști să atenueăm asprimile iernii, se va vădi puterea creștinătății noastre.

Să facă Dumnezeu, ca puterea și darul milii lui, să pătrundă în toate inimile românești, ca din prisosința dragostei noastre, să umplem căminele fraților noștri de bucurie, mângâiere și îndestulare.

Pr. L. David

Tuturor cetitorilor și colaboratorilor noștri le dorim, cu toată căldura SĂRBĂTORI FERICITE și un an nou de izbândă creștină și mărire națională, după dorința inimii fiecăruia.

* * *

Dupăce dela P. S. Sa episcopul nostru canonic, NICOLAE al Clujului, nu am putut primi Pastorală îndatinată la marile praznice, publicăm Pastorală I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului, ca să fie mângâiere tuturor sufletelor și alinare tuturor mâhnirilor netălmăcite.

Hristos din Ceruri Întâmpinați-L!

Cu inimile înflorite de bucurie, creștinii plaiurilor românești prănuiesc astăzi din nou pe Cel ce s'a născut, mai presus de fire, în Vifleemul Scripturilor. Căci în sărbătorirea acestui eveniment copleșitor s'a păstrat, dealungul veacurilor, ca o amintire neperitoare, sentimentul sfânt al acelei fericiți cerești, ce inundase inimile oamenilor din zilele lui Irod-Împăratul.

Ingerul care vestea păstorilor taina cea mare, ne spune și nouă: „nu vă temeți, căci vă aduc o veste bună, ce va fi o mare bucurie pentru tot poporul; astăzi în cetatea lui David vi s'a năcut un Mântuitor, care este Hristos-Domnul!”

Pentru acest Mântuitor a suspinat veacuri nesfârșite omenirea căzută în păcat și chinuită de în-nericul rătăcirilor obsedată de valul întrebărilor fără răspuns, amăgită de îndemnuri fermecătoare și filosofii nebuloase, cari însă toate au sfârșit în neant.

Era treapta ultimă a tragediei umane, din care numai era eșire decât prin mijlocirea Cerului, de unde luase ființă însăși viața.

Și ea veni plină de iubire, prin întruparea Fiului din Feciară Maria. Cetele îngerești i-au cântat imnuri divine, ce-au străbătut până la marginile lumii. Și un prunc din iesle a zguduit lumea...

Lumea veche, păgână s'a năruit. A dospit fermentul noii credințe și coloanele templelor antice s'au cutremurat. Zeii și zeițele au căzut depe soclurile lor. În vâlvătaia crezului nou au amuțit oracolele mincinoase ale augurilor și litaniile preoților rătăcirii.

În lumina noului cod moral s'a prăbușit o societate găsită putredă. Putredă în resorturile ei intime, în țelurile ei, în principiile ei de viață. De atunci *Pruncul Sfânt* nu a încetat de a cuceri. Astăzi roadele bune ale civilizației, biruințele oamenilor în lupta lor cu ispitele și păcatul, i se aduc tot Lui, la picioarele ieslei, ca daruri de mult preț. Căci orice biruință e dela Domnul.

Omul modern uită veacurile și sfidează învățămintele trecutului. El vrea să clădească singur, ca și cei ce au ridicat turnul lui Babel. Crede în mintea și agerimea lui. A uitat cerurile. El își ancorează nădejdiile în sine. De aceea valurile vieții îl copleșesc.

De aceea are puține bucurii trainice, de aceea datorită i se pare o povară, munca un blestem, ura o putere. Nici când nu a clocoti mai mult în relațiile internaționale ura, abia mascată de eleganța manierilor diplomatice. Lumea contemporană a trădat Bet-

leemul nădejdiilor de mântuire.

Astăzi dezorientarea, nesiguranța, învrăjbirea pare a domina cu o culoare mohorâtă și deprimantă omenirea. Și tocmai pentru că Sărbătorile Nașterii vin după o luptă sfântă și grea pe care neamul nostru a trebuit s'o dea pentru libertatea Românilor subjugăți de alte neamuri streine. Situat pe un plan înalt, de cruciadă creștină, în care se tinde a se stabili un raport de înțelegere între om și creator, războiul acesta, împotriva barbarismului dela Răsărit este încercarea de a salva omenirea în ultima clipă a prăbușirii ei. Pentru noi Români în special, sărbătoarea Nașterii Domnului anul acesta ia înfățișarea de simbol național. Putem anunța din nou fraților noștri români liberați din urgia celor fără Dumnezeu, sublima veste cerască „*Hristos din Ceruri Întâmpinați-L*”. E bine să ne desmetecim puțin să ne smulgem din grijile cutropitoare ale prezentului, să reflectăm cu-cernic, să retrăim și noi emoțiile adevărilor sfinte ce le aduce *Pruncul Sfânt*, în sufletele celor ce cu lacrimi de bucurie îl primesc din nou în casa lor. Hristos a sosit în căutările ingerilor luând, din primul său pas în lume, contact cu sărăcia, cu răutatea acelorora, printre cari Maica Sa, nu a găsit sălaş și cu frumusețea sufletelor celor simpli și neprihăniți cari, în mijlocul naturii își păziau micul lor avut;

*El fluerau,
Ingerii cântau
Cu toți se bucurau.*

Bucurie au avut de El cei umili, cei năpăstuiți, cei uitați. Celorlalți le-a fost teamă de *Lumina Lumii*, pentru că trăiau în întunec. Un popas trebuie să facem cu toții. Fiecare în sufletul lui, va cunoaște cât s'a îndepărtat de binefacerile *Darului*, din ieslea Betleemului! Hristos a fost darul Păcii.

Lumea de astăzi înțeleștată din nou în ambiții deșarte, are lipsă să cunoască *Pruncul Fecioarei* să înțeleagă morala Lui.

Românul nostru are în sufletul lui rezonanța întregului trecut duhovnicesc al unui popor născut creștin. El nu cunoaște sofisticările fanteziste, cari nu-l ating decât prin propaganda ascunsă perversă și interesată a sectanților. În el isvorul limpede și nealterat al credinței strămoșești vijază puternic și curat. El nu a uitat drumul bisericeii și până azi cea mai înaltă manifestare socială a lui este în cadrul praznicilor bisericești. El citește slova hrisoavelor și se cuminică pătruns de tainele religioase.

Sărbătorile Nașterii ne vin pline de întrebări din lumina prăbușirii și pedepsei unui popor necredincios cari a vrojit să ucidă ca Irod pe copilul sfânt, se cuvine a ne întreba pe care cale mergem. Pe drumul Betleemului sau pe drumul lui Irod.

Să ne întoarcem simțirile, să ne deslipim de iăgașul perzaniei pământene și să mergem din nou la ieslea lui Hristos, închinându-ne cu darurile legeri celei nouă, a milei și iubirei de oameni. Să ne

îndreptăm sufletele spre poarta de răsărit a lumii încă sângerând de focul nimicitor al satrapilor copilului *Dumnezeu*, și împreună cu Isaia să strigăm: „*Tresari, fiică a Stonului, veselește-te, fiică a Ierusalimului! Iată că se îndreaptă către tine din nou, regele tău, rege drept și mântuitor, e sărac și vine călare pe asin, va aduce dreptate, iar pe cei nenorociți îl va ridica*”.

Hristos se naște măriți-L.

Pr. Ifr. Bordea

De când și cum se serbează Nașterea Domnului?

Nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos este sărbătorită de multe veacuri la data de 25 Decembrie. Nu aceasta a fost însă dela începutul creștinismului ziua sărbătorii.

În biserica ortodoxă ziua nașterii după trup a lui Hristos, Crăciunul nostru, se serba deodată cu Botezul Domnului, adică la 6 Ianuarie, numindu-se Theofanie, sau Epifanie.

Texte foarte vechi ne informează despre această coincidență a celor 2 sărbători.

Dar în Biserica apuseană o tradiție mai veche, întemeiată pe documente romane păgâne (Fasti consulares), a stabilit data de 25 Decembrie, fiindcă Hristos s'a născut sub consulatul lui Octavianus Augustus și al lui L. Aemilius Paulus, cu 8 zile înainte de Calendele lui Ianuarie (Augustin, De trinit. L. IV. c. 5.). Stabilirea acestei date s'a făcut și pe motivul că Bunavestire este fixată pe 25 Martie.

Începând cu a doua jumătate a veacului al IV-lea și Biserica ortodoxă a primit această dată. La 379, pentru prima dată se serbează Nașterea Domnului, la 25 Decembrie, în Constantinopol cu care prilej sf. Grigorie din Nazians a ținut o prea frumoasă omilie, numind însă sărbătoarea theofanie. Dintr'o cuvântare a sft Ioan Gură de Aur, ținută la 25 Decembrie 388, în biserica din Antiohia, aflăm: 1) că, aici, Nașterea Domnului se serbează pentru prima dată la 25 Decembrie; 2) că, în general, sărbătoarea aceasta este de dată recentă, fiindcă spune: „Nu sunt încă 10 ani, de când ni s'a făcut cunoscută ziua aceasta și, totuși, serbarea ei este prin zelul vostru, atât de măreață, ca și când ni s'ar fi transmis din timpuri străvechi”.

Evident, indiferent de dată sărbătoarea însăși a Nașterii este mult mai veche. Un scriitor, vorbind despre persecuțiunea creștinilor din timpul lui Dioclețian, amintește că la Nicomedia, fiind adunați creștinii pentru a serba Nașterea lui Hristos, au fost arși de vii, în biserică, ca la 20.000 de inși. (Nic. Callistos, Hist. eccl. VII. c. 6.).

Data nașterii Mântuitorului coincide însă cu solstițiul de iarnă, când mitologia păgână serba renașterea zeului soarelui. Această sărbătoare păgână era împreună cu diferite ceremonii și datini. Multe din ele se păstrează în obiceiurile de Crăciun ale poporului nostru. Unele datini sunt de-o proveniență chiar și mai veche, cotorându-se până în epoca neolitică. (cf. Victor Stanciu, Minunate sunt lucrurile tale, Cluj 1939, p. 125 urm.).

Cu aceste obiceiuri s'au ocupat și canoanele bisericești, oprind tot ceea ce este contrar sfințeniei și seriozității credinței creștine. Astfel can. 62 trulan spune: „Așa zisele Calende, (colinde?) și așa zisele Bota și cele se numesc Brumalia și prăznuirea care se săvârșește în prima zi din luna Martie, hotărâm ca îndată să înceteze din uzul credincioșilor.” În continuare canonul oprește orice ceremonie după obiceiul vechiu și îmbrăcarea bărbaților și a femeilor în costume comice. Preoții care contravin se caterisesc, iar laicii se afurisesc.

Negreșit concepția Bisericeii nu este de a opri frumosul și sublimul în manifestarea sa externă, ci de a împiedica numai tot ceea ce profanează sau pervertește ideea și morala cea cu adevărat creștină.

Poate și în privința aceasta sunt încă și azi multe de spus.

Pr. N. VASIU

PASTORALA P. S. Sale Episcop Veniamin

(Continuare din pag. 5).

lor grele de astăzi și să vă puteți da toată truda voastră pentru binele Țării și neamului, trebuie să munciți cât mai mult și să fiți cumpătați, căci munca și cumpătarea sînt cei mai buni apărători contra ispitelor și sprijin contra păcatelor. Lenea este foarte rău sfătuitor. Munca nu trebuie să fie o sarcină, ci o rugăciune de preamărire a Tatălui cerească. De omul muncitor, treaz și cumpătat fugе *ispita*.

Astăzi se dă războiu contra dușmanului din afară, dar și contra celui dinlăuntru, contra frigului, a lipsei și a sărăciei. Mulți, dintre cei mai buni fii ai Țării și-au dat *totul* pentru apărarea Țării și a voastră, voi dați ceva din ce v-a dăruit Dumnezeu, care Vă va înapoia înzecit, ceea ce ați dăruit cu dragoste și inimă curată. Dați cât mai mult din prisosul vostru — cu convingerea că cu binele vostru și cu lapta voastră ați contribuit la salvarea vieții celor lipsiți, și ați dat pentru Domnul căci, după cuvintele Scripturii: „*Intrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei mai mici, Mie mi-ați făcut*”. (Mat. XXV, 40). O fărâșă ruptă din prisosul vostru aduce bucurie și mulțumită la atâția lipsiți și nevoiași, ușurează poverile, boala, frigul și foamea în casele atâtor văduve, orfani și săraci.

După cele ce cetim în zilele din urmă războiul se întetește tot mai mult. Venind vremuri tot mai grele Vă îndemn să fiți cu toată alipirea, dragostea și credința către M. Sa Regele nostru Mihai I., rugând pe Dumnezeu să-I facă parte de domnie îndelungată și glorioasă și cu încredere deplină în înțeleptul și viteazul Conducător al Statului, Mareșal Ion Antonescu, care nu pregetă nici o osteneală și jertfă pentru binele Țării, ca un adevărat Părinte al Patriei, căreia voiește să-i croiască soartă mai bună. Dați-i tot concursul și sprijinul, ca să poată realiza tot binele ce-l dorește pentru Țară și Neam, fiind siguri, că va duce Țara la izbândă deplină și îi va asigura viitorul la care are dreptul în mijlocul celorlalte popoare ale lumii.

Nașterea cea mai presus de fire în canoane.

În canonul 79 rulan se spun următoarele despre Nașterea lui Hristos și Preacurata Fecioara Maria:

„Mărturisind că dumnezeiasca naștere cea din Fecioară a fost fără lăuzie precum și fără de sămânță s'a făcut și propovăduind aceasta turmei întregi, pe cei ce din neștiință fac ceva din cele ce nu se cuvin, îi supunem îndreptării. Drept aceea, fiindcă unii după ziua sfintei nașteri a Hristos Dumnezeului nostru se arată fierbând semidale (făină de grâu) și le împart pe acestea între olaltă, anume sub cuvânt de a cinsti lăuzia preacuratei Maica Fecioare, hotărâm ca nimic din acest fel să nu se facă de către credincioși. Căci aceasta nu este cinstea Fecioarei, care mai presus de minte și de curând a născut cu trupul pe Cuvântul cel necuprins cu mintea, dacă nașterea ei cea inexprimabilă se determină și se imaginează după cele comune și ale noastre raporturi. Deci de se va prinde cineva de acum înainte făcând aceasta, dacă va fi cleric, să se caterisească, iar de va fi laic, să se afurisească”.

Bibliografie

Rolul Preotului în asistența bolnavilor și medicina socială.

Studiu de Pr. AUREL VELEA.
Tip. Alba 1941 pag. 104.

De curând a apărut în Alba Iulia o cărticică îngrijită și atrăgătoare și pentru conținut și pentru forma sa. E scrisă de harnicul și finărul preot AUREL VELEA, care, seria de articole publicate în *Renașterea* despre misiunea aleasă a preotului pentru alinarea suferințelor trupești ale credincioșilor săi le-a cuprins într-o lucrare, spre a fi de folosință și altora.

Cartea aceasta a găsit o primire favorabilă în toate cercurile preoțești și recenzii măgulitoare s'au publicat în toate organele oficiale ale eparhiilor.

Cuvintele bune spuse le merită deplin cartea Pr. Aurel Velea nu numai din partea preoțimii ci și a celorlalți factori, cari ostensesc pentru sănătatea poporului nostru, fiindcă au puțința să vadă că munca desinteresată a preotului este o parte esențială a marelui preocupări naționale de a vedea neamul nostru cât mai echilibrat sufletește și cât mai sănătos trupește.

Pr. Velea n'a ostenit deci în zadar.

Din alte eparhii

Concert de colinde la catedrala mitropolitană.

De 16 ani s'a luat inițiativa organizării de concerte de colinde și cântece de stea, în fiecare post al Crăciunului, în catedrala din Sibiu, și cinstirea vechilor și frumoaselor noastre datini și pentru învierea sufletului creștin românesc. Venerabilul compozitor și dirijor p. prot. profesor Timotei Popovici, astăzi pensionat, și-a câștigat în această privință merite apreciabile.

În acest an, Concertul a avut loc Duminecă, 14 Decembrie, ora 18 (6) seara, sub diriguirea p. prof. Gh. Șoiman dela Academia teologică „Andreiană”. În program au figurat 22 colinde și cântece de stea de Gh. Dima, T. Popovici, Petre Gherman, Achim Stoia, Paula N. Popa, Gh. Șoiman, Nicolae Prația, Savin P. Drăgoi și Petru Severin.

În cadrul concertului, p. prof. Dr. Nicolae Balca dela Școala normală „A. Saguna”, a rostit o scurtă cuvântare.

Concertul a avut un succes desăvâșit.

Referate despre opera misionară în Basarabia.

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae a dat dispozițiuni ca la conferințele preoților ce se țin în cuprinsul Arhiepiscopiei Sibiului să participe și câte unul din preoții care au lucrat, în cadrul misionarismului Bisericii din Ardeal, în Basarabia și Transnistria.

Astfel în protopopiatul Băița învățămintele acestei misiuni le-a prezentat Pr. Adam Marcu, iar în protopopiatul Hațeg Pr. I. Tiruța.

În conferința acestui protopopiat s'au desbătut următoarele probleme. 1. catehizația în școlile primare; 2. asistența socială pentru cei lipsiți de mijloace; 3. sprijinirea operei Ajutorului de iarnă și a ostașilor de pe front; 4. pas-torația celor întorși de pe front.

Grija pentru săraci.

P. S. Sa Episcopul Nicolae al Orăzii, în vederea ajutorării săracilor ortodocși din cuprinsul Eparhiei, a dat o foarte înțeleaptă și intradevăr creștinească dispoziție.

Preoții sunt obligați să întocmească un tablou cu numele săracilor din parohiile lor. Cunos-cându-se exact starea materială și numărul membrilor familiilor

avizate la ajutor, preotul și consiliul parohial vor strânge ajutoarele în bani și în natură dela cei înstăriți și le vor împărți apoi după nevoile constatate.

Numai astfel se va împlini în viața noastră: „Credința dacă nu are fapte moartă este singură”.

Despre ajutoarele date se va face raport și pentru Episcopie.

Sugestii pentru „Ajutorul de iarnă”.

În toate eparhiile se dă o deosebită atențiune operei de asistență a familiilor sărace.

Pentru Eparhia Caransebeșului, P. S. Sa Episcopul Veniamin, fără caracter oficial, a dat preoțimii următoarele sugestii:

Să se renunțe — în favorul „Ajutorului de iarnă”, — la scrisori și telegrame de felicitare de sărbătorile Crăciunului și ale Anului nou.

Să se decreteze zilele de 19 și 21 Decembrie ca zile în care se pregătește numai un fel de mâncare: prisosul trecând la ajutor.

Fumătorii să-și reducă în acele zile porția de fumat și economia să o treacă la ajutor.

Gânduri bune, inițiative nobile . . . săracul așteaptă împlinirea.

Nr. 667/1941 prot.

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II. Chinchis, din protopopiatul Luduș, cu termen de 50 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat;
2. Casă parohială, supraedificii gospodărești și grădină 1 jug. 264 stj.
3. Sesiune parohială 52 jug. 1312 stj. arător și fânațe.
4. Stola îndatinată.

Candidații își vor înainta cererea cu documentele Ven. Vicariat în Alba Iulia în termenul fixat și cu prealabila noastră încuviințare se vor putea prezenta în parohie pentru a se face cunoscuți credincioșilor.

Luduș, 26 Noembrie 1941.

În înțelegere cu consiliul parohial din Chinchis.

R. POPA
protopop.

Biserica ortodoxă în 1941

Pe fusul vremii s'a tors cerul și al anului 1941. Firul e tot atât de lung ca și în ceilalți ani, care s'au scurs, dar calitatea lui se deosebește de acela al celorlalți. Este mai bun, credem noi. Este așa, cum l-a dat Dumnezeu, crede înțelepciunea cea nedesmințită a poporului. În ori ce caz, rămâne un adevăr: de fiecare zi, de fiecare an verificat: „cine dintre voi oricât și-ar pune mîntea, poate să adauge la statul lui un cot?” (Luca, 12, 25).

Indivizi și neamuri, suntem simple jucării în mâna hazardului, dacă nu vrem să credem în profetia viziune a vremurilor pregătite de cultura cea fără Dumnezeu și prezise de Hristos, Mântuitorul lumii, cel dela a cărui naștere prăznuim acum cea a 1941-a zi de tânguitoare sârbătoare.

„Ierusalime! Ierusalime, care omori pe proci și cu pietre ucizi pe cei trimiși la tine, de câte ori voi-am să adun pe fiii tăi, după cum adună pasărea puii ei, sub aripi, dar nu ai vrut”. (Mat. 23, 37).

„Duhul lumii” nu a putut fi încă învins, dar celor cu nădejde le rămâne credința, că pe aceasta se va zidi aca împărăție a lui Dumnezeu, pe care „nici porțile iadului nu o vor birui”.

★

Anul 1941 a început cu înfruntarea unei mari primejdii naționale. Zilele de 21—25 Ianuarie vor rămâne încrestate în trupul națiunii, ca urme pe care istoria le va arăta în adevărata lor importanță.

Biserica și-a înțeles și făcut datoria, potrivit împrejurărilor.

În cea de a doua lună a anului s'a pus în aplicare noul regulament pentru desfacerea căsătoriilor bisericești, fiind votat de Sf. Sinod încă la 12 Iunie 1940.

La 15 Februarie se publică decretul-lege prin care se interzice orice acțiune politică, iar prin decizia Ministerului Cultelor preoții sunt oprți de a mai desfășura vreo activitate politică.

La 2 Martie se ține prima adunare obștească plebiscitară.

La 13 Martie se face investigația I. P. S. Sale mitropolitului Tit Simedrea al Bucovinei, a P. S. Sale episcopului Vasile al Timișorii și al P. S. Sale episcopului Grigore al Hușilor.

Lupta împotriva lojilor masonice seceră o parte a recoltei semănate de Biserică, prin faptul că d-l gen. Antonescu, conducătorul Statului preceș parchetului de Ilfov dosarul francmasoneriei.

Se modifică legea cultelor din 1928, adaogându-se la art. 44 un alineat nou, pentru oprirea trecerii evreilor la vreun cult creștin. Biserica ardeleană arată că dreptul de a propovădui evanghelia și a boteza este un comandament al lui Hristos.

La 6 Aprilie este recușă-

mântul general al populației.

Se publică un decret-lege prin care se interzice căsătoria funcționarilor publici, cu persoane de altă origine etnică, decât cea română. Mai târziu s'a admis căsătoria lor cu persoane de origine germană și italiană.

În luna Aprilie și Mai s'a încins o mare discuție în presă privitor la predarea religiei în școală. În privința aceasta nu s'a modificat însă nimic.

S'a convocat o adunare eparhială a eparhiei Clujului, la Cluj, pe ziua de 18 Maiu 1941, însă deputații din România n'au putut participa la ședințe. În lipsa lor, adunarea s'a prorogată.

La 5—4 Iunie s'a întrunit, la București, Congresul național bisericesc, alegându-se episcopul Caransebeșului P. S. Sa Veniamin Nistor, iar la Argeș P. C. S. arhim. Filaret Jocu. Sf. Sinod n'a validat, decât prima alegere.

La 5 Iunie se ține sesiunea de primăvară a sfântului Sinod, discutând chestiuni curente.

La 22 Iunie România declară războiul Rusiei, redobândind Bucovina și Basarabia, pierdute în 1940. Prin reincorporarea acestor provincii, se restabilește organizarea bisericească.

P. S. Sa arhiereul Emilian Antal dela Sfânta Patriarhie este delegat episcop-locotent la Argeș.

La 31 August începe marea acțiune misionară a Bisericii Ardealului în Basarabia, participând I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae al Ardealului și toți P. P. S. S. episcopi ai eparhiilor ardelene, împreună cu 55 preoți.

La 11 Octombrie Ministerul Culturii Naționale publică o deciziune prin care trece în proprietatea Statului toate edificiile fostelor școale confessionale. După o reacțiune energică a Bisericii Ardealului, la 12 Noembrie se anulează această deciziune, rămânând proprietatea și mai departe a Bisericii.

Sfântul Sinod ține ședințele sesiunii de toamnă în zilele de 23—25 Octombrie, decretând că Mitropolia Basarabiei devine din nou Arhiepiscopie. Se încredințează totodată cu conducerea eparhiei Hötin, P. S. Sa episcopul Partenie al Arnautei, cu aceea dela Ismail P. S. Sa Policarp Morușca, iar pentru România din Transnistria P. C. Sa arhimandritul Iuliu Scriban.

Se discută totodată și problema învățământului religios și se modifică regulamentul disciplinar al Clerului.

La 9—15 Noembrie este a doua adunare plebiscitară.

La 14 Noembrie se întrunește la Sibiu consistorul mitropolitan al Ardealului.

Se organizează „Ajutorul de iarnă” pentru ajutorarea săracilor și Biserica își dă tot concursul pentru această nobilă acțiune.

Corabia Bisericii a trecut astfel peste valurile anului ce apune. În noul an ce vine, ea trece deci cu acea învățătură pe care ne-a lăsat-o Apostolul Pavel: „Credința voastră să nu-și aibă temelul în înțelepciunea oamenilor, ci în puterea lui Dumnezeu”.

Și crezând nu ne vom înșela.

Pr. N. VASIU

Discuții asupra problemelor învățământului

Di profesor I. Petrovici, Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, a primit delegația profesorilor secundari, care a exprimat satisfacțiunea corpului didactic secundar de a avea în fruntea departamentului un ministru perfect cunoscător al problemelor școlare sub toate formele și aspectele lor. Delegația a prezentat un memoriu, cuprinzând doleanțele corpului didactic.

Domnul ministru I. PETROVICI a spus:

„Am ascultat memoriul dvs. cu luare aminte și nici unul din punctele cuprinse în el nu a fost un punct surpriză, fiind că cunosc toate problemele expuse de dvs. și fiecare din ele m'a preocupat în mod foarte serios.

Recunosc că în privința salarizării, pensionării, cadrului disponibil etc., chestiunea nu poate fi închisă și nu s'a spus ultimul cuvânt.

În ceea ce privește problema educației tineretului, socotesc că ea trebuie să aibă loc mai mult în cadrul școlii și prin membrii învățământului, ca o completare a activității lor școlare.

Dacă am suspendat aplicarea legii educației tineretului la învățământului universitar am făcut-o pentru că, în forma care se prezenta era inaplicabilă la universitate.

Nu o suspend și la învățământul secundar, pentru a nu începe cu negativul. Nu trebuie să distrugi, până nu ai ce pune în loc.

Opera de educare — așa zice reeducare, acesta fiind termenul exact — a tineretului este o operă de durată, însă datoria noastră este să începem imediat și cu toate mijloacele această operă.

În acest scop am hotărât formarea unei Comisiuni sub președinția d-lui Subsecretar de Stat I. C. Petrescu, pentru a se găsi cele mai bune soluțiuni ale acestei probleme.

Am speranță că în viitor, prin colaborare și încredere reciprocă, vom reuși să așezăm școala românească pe temeliiile realităților și necesităților vremurilor actuale”

Informațiuni

Organizarea profesională a ziariștilor.

La Fundația Carol din București, în cadrul programului de organizare a corpurilor profesionale, s'a ținut în ziua de 11 I. c. o importantă adunare a asociațiilor de ziariști.

La această adunare a luat parte și dl. prof. Mihai Antonescu, vicepreședintele Consiliului de miniștri, arătând care este preocuparea guvernului țării de a reorganiza Statul român.

D-sa a elogiât contribuția presei la zidirea drepturilor românești, spunând:

De aceea, am convingerea că mâine istoria va înregistra contribuția pe care a adus-o presa noastră la zidirea drepturilor românești, ajutând poporul român să-și urmeze destinul cu sobrietatea mândriei și cu lealitatea faptei, respingând excesele și disprețuind polemicele absurde sau provocațiunile inutile.

Pentru că adevărata onoare a unui popor se măsoară și în presă nu prin vorbe, ci prin fapte, nu prin exemple ci prin exemplu.

În concepția guvernului profesiunea de ziarist figurează ca o organizație de corp tehnic, având la temelie selecționarea membrilor săi după criteriul capacitații, a pregătirii, a experienței și a meritelor naționale.

Presa este, în timpul modern, un adevărat pedagog și cărmaciul spiritual al neamului și de aceea guvernul în colaborare cu patronii ziarelor, vor aduce toate jertfele pentru asigurarea independenței scrisului cotidian.

Presa se va organiza pe regiuni, fiind în fiecare regiune o cameră profesională a ziariștilor, din care se vor delega apoi cei vrednici în secțiunea corporativă a Consiliului de Stat.

Organizându-se astfel presa, diferitele asociații profesionale ale ziariștilor vor înceta automat de a mai exista.

În drumul de reconstituire a Statului național român, popasul acesta de lămurire a situației viitoare a presei a însemnat un punct serios de orientare a conștiinței naționale, care se zidește din puternicile nădejdi ale unui viitor mai bun.

Vacanța școlară de Crăciun.

Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor a stabilit cu privire la vacanța de Crăciun următoarele:

Vacanța pentru școalele secundare cu internat începe din 18 I. c. iar pentru cele fără internat și școalele primare în 20 I. c.

Cursurile încep pentru: școalele sec. de fete la 8 Ianuarie 1942; școalele sec. de băieți cu internat la 9 Ianuarie; cele fără internat, cele primare și școalele normale la 8 Ianuarie 1942.

Universitățile și școalele superioare încetează cursurile în ziua de 18 Decembrie a. c. și vor avea vacanța până la 8, 9 sau 10 Ianuarie 1942, după dispozițiile speciale, pentru împiedicarea aglomerărilor în tren.